

เทศน์เช้า วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เราเกิดเป็นมนุษย์ เห็นใหม่ ได้โอกาสมาก เกิดเป็นมนุษย์ดีกว่าสัตว์ สัตว์มันก็เลี้ยงลูกของมันนะ สัตว์มันก็ดูแลของมัน มันรักลูกของมันมาก มันเลี้ยงลูกของมันมาก แต่มันก็เป็นสัตว์เพราะมันเป็นเครื่องจาน สิ่งที่เป็นเครื่องจานเพราะอะไร? เพราะมันเป็นอบายภูมิ อบายภูมิ ๔ เห็นใหม่ ตั้งแต่สัตว์เครื่องจาน นรก เปอต ผี เวจี นั้นอบายภูมิ

แล้วมนุษย์ เห็นใหม่ มนุษย์สมบัติ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ มาตรัสรู้ที่ภพของมนุษย์ ถ้าเป็นเทวดา อินทร์ พรหม ทางวิทยาศาสตร์เขาอายุ เขาไม่แก่ถ้าพูดกันว่าเทวดา อินทร์ พรหมมี ก็กลัวจะเสียดังศีร์ชของมนุษย์ไง นักวิทยาศาสตร์ว่ามนุษย์นี้สุดยอด มนุษย์นี้สุดยอดเลย เพราะอะไร?

เพราะมนุษย์มีร่างกาย เพราะเทวดา อินทร์ พรหม เขาเป็นกายทิพย์ เขามีแต่หัวใจ เขามีแต่สุขของเขาเพราะทำบุญของเขา เขาเป็นความสุขของเขา เขาไม่มีตลาด เขาไม่ต้องมีอาหาร เขามีทิพย์ แต่อิมทิพย์เขาก็ทำบุญขึ้นไป เห็นใหม่ เขาไม่มีร่างกายบิบบิ้น

แต่ถ้าเป็นมนุษย์นี้มันมีร่างกายบิบบิ้น มีหัวใจด้วย เพราะหัวใจตัวนี้ ตัวหัวใจเรานี้ไปเกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม มาเกิดเป็นมนุษย์ได้ร่างกาย ไปเกิดเป็นสัตว์เครื่องจานก็ได้ร่างกาย ถ้าไปเกิดเป็นอเวจี เห็นใหม่ เขาก็ไม่ได้ร่างกายเหมือนกัน แต่สิ่งนั้นก็เป็นที่ทุกข์ของเขา นี่เป็นวิญญูะไง

เราเกิดเป็นมนุษย์นี้ประเสริฐมาก เรามีโอกาสได้ทำคุณงามความดี แล้วถ้าคุณงามความดีของโลกนะ เขาต้องมาประกอบอาชีพของเขา สัตว์นะ คุณตี นกมันเอาอาหารมาเลี้ยงลูกมัน เวลามันฟักไข่ มันต้องหาอาหารมาหยอดปากลูกมัน

นี่ก็เหมือนกัน มนุษย์เราก็เลี้ยงลูกเลี้ยงเต้าขึ้นมา แล้วลูกเต้าขึ้นมา ถ้าเป็นลูกที่ดี อภิชาติบุตร นี่เกิดมาเป็นลูกที่ดีก็เลี้ยงพ่อเลี้ยงแม่ ดูแลพ่อดูแลแม่ แล้วต่อไปแก่เต้าขึ้นมา ครอบครัวของเขาจะประสบความสำเร็จ ประสบความสุข ถ้าเขาไม่ดูแลพ่อดูแลแม่ของเขา ต่อไปนะเขาก็ลุ่มๆ ดอนๆ ต่อไปลูกของเขาเองก็ทำให้เขาต้องได้เจ็บช้ำน้ำใจเหมือนกัน

กรรมคือการกระทำ! ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว แต่คนไม่คิดอย่างนั้นไง มันคิดแต่เอาความพอใจของตัวเอง เอาความพอใจของตัวเอง อยากสะดวกอยากสบาย ไม่ดูแลคนอื่น ไม่รับผิดชอบอะไรเลย จะเอาแต่ตัวเองนี้สุขสบายอยู่คนเดียวไง ความเห็นแก่ตัวอย่างนี้จะทำให้ตัวเองมีแต่ความทุกข์ร้อน แต่ถ้าเห็นแก่พ่อ เห็นแก่แม่ เห็นแก่ญาติ เห็นแก่พี่น้อง เห็นแก่สรรพสิ่งต่างๆ ทั้งหลาย เห็นไหม อย่างนี้เป็นเรื่องของโลกๆ ใจ

แต่ถ้าเราตลอดลูกเราออกมา เราเลี้ยงลูกเราออกมา แล้วลูกขึ้นมาไปบวชในศาสนา พระเจ้าอโศกมหาราช สร้างวัดมา ๘๔,๐๐๐ วัด ไปถามอาจารย์ของท่านะ พระโมคคัลลีบุตรติสสเถระใจถามว่า

“นี่ได้เป็นญาติศาสนาหรือยัง?”

“ยัง..”

สร้างวัดดูขึ้นมาเราก็ได้บุญกุศลไปเกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม ที่เราสร้างขึ้นมา เพราะเราสร้างสาธารณะประโยชน์ขึ้นมาให้เขาใช้อาศัย เห็นไหม แต่ลูกเราบวชนี่ มันเอาเลือดเนื้อเชื้อไขของเราไปค้าศาสนาไป ค้าโพธิ์ โพธิ์ โพธิ์คือตัวศาสนา เห็นไหม เขาค้ากันประเพณีทางภาคเหนือ เขาค้าโพธิ์ๆ กัน พอค้าโพธิ์นี้มันจรโลงศาสนา

ตั้งแต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานมาจนปัจจุบันนี้ สงฆ์ไม่เคยขาดเลย สมัยล่าอาณานิคมที่ลังกา ในลัทธิล่าเมืองขึ้นเข้ามา เขาไม่ให้มีการสืบทอดศาสนา เห็นไหม จนไม่มีพระนะสมัยอยุธยาเราก็ส่งพระอุปาลีไปสืบศาสนาที่ศรีลังกา ในสมัยปัจจุบันนี้เราก้สืบศาสนากัน สยามวงศ์

ลังกาวงศ์ เห็นใหม่ เพราะอะไร? เพราะไม่ขาดจากพระภิกษุ พระภิกษุนี้ค้ำจุนศาสนา นี้ญาติกับศาสนา ศาสนาอยู่ตรงนี้ไง

ญาติโดยธรรม เห็นใหม่ เราเกิดเป็นญาติโดยธรรม เราเกิดมานี้เป็นญาติกันเพราะมีปากมีท้อง ผู้ดีทุกขันธ์เห็นใจขนาดไหนก็มีปากมีท้อง ต้องใช้ปัจจัยเครื่องอาศัยเหมือนกัน มีสิทธิเสมอภาคเหมือนกัน เพียงแต่ว่ากินด้วยกิเลสกับกินด้วยปัญญาต่างกันเท่านั้นเอง เห็นใหม่ ญาติกัน โดยธรรมชาติหนึ่ง ญาติกันโดยธรรม เห็นใหม่ นี้ญาติกันโดยธรรม แต่ธรรมชาติคือธรรมนี้เราเกิดมา นี้เราเป็นญาติกันโดยธรรม

แล้วนี้ญาติกับศาสนา เพราะเราเอาเลือดเนื้อเชื้อไขของเราเข้าไป คูสิ คือบ้างคัมที่เขายู่กันมา นี้เพราะอะไร? เขาแบบว่าลูกหลานจะรักษามรดกของเรา เห็นใหม่ นี้ก็เหมือนกัน ศากยบุตรพุทธชิโนรส นี้ผู้ที่สืบทอดศาสนา มา สืบทอดศาสนาเป็นทฤษฎี เป็นธรรมและวินัย เห็นใหม่ เรากราบธรรมและวินัยกัน

พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นแก้วสารพัดนึก แต่เรานึกกันไม่ได้ไง เราไปนึกเพชรพลอย นึกเพชรนิลจินดาไป ถ้าเพชรนิลจินดานี้นึกได้ นี้มีคุณค่า แต่พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ มีคุณค่ามากกว่านั้นเยอะมาก เพราะเพชรนิลจินดาเอาไว้ใส่ที่คอ เอาไว้ใส่ที่ข้อมืออะไร คอ ข้อมือ มันไม่เสพสุขกับเราหรอก แต่หัวใจมันอยากจะใส่ อยากใส่เพชรนิลจินดา เอามาประดับกันนะ แต่ข้อมือกับลำคอนี้ มันมีความรู้สึกอะไร? มันไม่มีความรู้สึกหรอก แต่เพราะใจมันอยากได้ เห็นใหม่ เพชรนิลจินดา

แต่พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ มันทำให้เราเปลี่ยนภพเปลี่ยนชาติได้นะ มันทำให้เราพ้นจากทุกข์ได้นะ เพชรนิลจินดาเต็มคอเลย สมบัติมหาศาลเลย แต่หัวใจอมทุกข์อมหนอง มันก็ทุกข์นะ แต่ถ้าคนเขามั่งมีศรีสุขของเขา แต่ใจเขาเป็นธรรมขึ้นมา มันก็เป็นประโยชน์ของเขา นะ มันสำคัญที่ใจ

พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์นี้มันสำคัญตรงนี้ สำคัญที่เป็นอาหารของใจ ศาสนาคืออะไร? ศาสนาคือคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศาสนานี้ไม่ใช่วัด ไม่ใช่สิ่งปลูกสร้าง ไม่ใช่

วัตถุ วัตถุมันเป็นเรื่องของโลกๆ เพื่อจะเป็นที่อาศัย เป็นที่คั่นคว่าไง เหมือนนักกีฬา เห็นไหม เขาต้องมีสนามแข่งขันของเขา

นี่ก็เหมือนกัน ้วควาอารามเป็นที่อยู่ของผู้ที่มีศีล ผู้ที่ออกมาจากบ้านออกจากเรือน ไม่มีเรือน อยู่ในอาราม เห็นไหม อยู่ในที่พัก อันนั้นเป็นเรื่องโลกๆ เห็นไหม แต่ถ้าเราประพฤติปฏิบัติธรรม ธรรม และวินัยนี้ย้อนกลับเข้ามา นี่เราเกิดมาจากไหน? แล้วลูกเราเกิดมาจากไหน?

ถ้าทางวิทยาศาสตร์ลูกเกิดจากพ่อแม่ไง แต่ถ้าเป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ลูกเกิดนะ ปฏิสนธิจิต จิตปฏิสนธิในครรภ์ของมารดา ไช้ณะ ทางวิทยาศาสตร์ เห็นไหม ที่มีว่ามีวัตถุ วัตถุนี้ไง ไช้กับสเปิร์มของพ่อ เห็นไหม แล้วต้องมีจิตปฏิสนธิ ถ้าไม่มีปฏิสนธิ ไช้กับสเปิร์มนะมันมีทำไมคนเป็นหมัน? ทำไมคนมีลูกยากล่ะ? ทำไมคนมีลูกง่ายล่ะ? มันมีกรรมมานะ

กรรมคือการกระทำ เห็นไหม เราทำกรรมสภาวะแบบนี้มา เราทำมา สิ่งที่เราเกิดมานะ นั่งอยู่นี้ เราทำมาทั้งนั้นเลย แล้วเราทำมาดีด้วย ถ้าเราทำมาไม่ดี เราไม่มาเกิดถึงกลางพุทธศาสนา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า “ศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง”

เจริญอีกหนหนึ่งเพราะอะไร? เจริญที่ไหน? เจริญที่้วควาอารามหรือ? ไม่หรือก..

วัตถุก่อสร้างเดี๋ยวนี้เขาสร้างได้มากกว่านะ ดึกสูงที่สุดในโลก เขาแข่งกันอยู่ตลอดเวลา เดี่ยวต้องมีคนทำลายตลอดไป เห็นไหม แต่ถ้าในหัวใจนะ “เจริญในศาสนา” เจริญในศาสนา เจริญในหัวใจของหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นก่อน เพราะหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นเป็นผู้ที่ชำระกิเลสได้ แล้ววางธรรมและวินัย หลวงปู่มั่นท่านสืบทอดมานะ เวลาท่านสั่งสอนลูกศิษย์นะ “ให้มันมีข้อวัตรติดตัวเขาไป” ให้มีข้อวัตรติดตัวเขาไป..

ข้อวัตรคืออะไร? ขอนิสสัย เห็นไหม พ่อแม่ไม่อยากให้ลูกมีอาชีพไซ้ไหม? พ่อแม่ต้องให้ลูกมีการศึกษาไซ้ไหม? พ่อแม่ต้องให้ลูกนี้อยู่ในสังคมไซ้ไหม?

นี่ก็เหมือนกัน ข้อวัตรปฏิบัติหมายถึงวิธีการเข้ามาชำระกิเลส เข้ามาหาใจ ข้อวัตรปฏิบัตินะ ถ้าไม่มีข้อวัตรปฏิบัติ ไม่มีกตภา เห็นไหม ไอนั้นก็ไม่สำคัญ ไอนี้ก็ไม่สำคัญ กิเลสนี้สำคัญ สะดวกสบายนี้

สำคัญ ความพอใจนี้สำคัญ แต่อะไรที่มาขัดเกลากิเลส.. ไม่สำคัญเลย อะไรจะขัดเกลากิเลส อะไรจะมาต่อต้านกิเลส.. ไม่สำคัญเลย แต่ถ้าอะไรมันยุกิเลส ชอบๆ สิ่งนั้นเห็นใหม่

ข้อวัตรปฏิบัติอยู่ตรงนี้ไง มันไม่พอใจไม่อยากทำหรือ อะไรก็ไม่อยากทำ เพราะกิเลสนี้ถ้าใครไปขัดแย้งมัน มันไม่พอใจอยู่แล้ว มันต้องต่อต้านแน่นอน แต่ถ้านี่เราถือว่าเป็นธรรมและวินัยไง เป็นข้อวัตรปฏิบัติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นสิ่งที่ว่าพ่อแม่ของเราค้นคว้ามา สืบทอดกันมา สืบต่อกันมา เห็นใหม่ นี่รักษาสິงนี้ไว้

แล้วเราประพฤติปฏิบัติไปถึงนี้ขอนิสสัย พอขอนิสสัย จนกว่าจะได้นิสสัย ระหว่างก้าวเดิน สพุเพ ชมมา อนตฺตา สภาวะธรรมนี้เป็นอนัตตาใช่ใหม? ลมพัดมันก็เป็นอนัตตา แดดออกฝนตกมันอนัตตา มันเกิดชั่วคราวทั้งนั้น สมาริก็เป็นอนัตตา ความสุข-ความทุกข์ก็เป็นอนัตตา แล้วเราจะทำอะไรให้รู้แจ้ง ให้รู้แจ้งในอนัตตา? ใครรู้อนัตตา?

ลมพัดนี้ ขาวนาเขาพอใจนะ ฝนตกแดดออกนี้ขาวนาชาวไร่เขาพอใจมาก เขาได้แหล่งน้ำ เขาได้ทำพืชเกษตรของเขา แต่ไอ้พวกทำธุรกิจ เห็นใหม่ เขาไม่พอใจเลย เพราะมันทำให้ตลาดเขาวาย เขาไม่พอใจเลย นี่มันขัดแย้งกัน ทั้งๆ โลกนี้มันขัดแย้งกัน

แต่เรื่องของเราสำคัญที่สุด! ในหัวใจของเราสำคัญที่สุดนะ เรื่องของเรา ใจของเราเนี่ย เพราะเรื่องของเราใจของเราเป็นเรื่องทุกข์ของเราเนะ ทุกข์ของคนอื่นเป็นทุกข์ของคนอื่น ถ้าเราช่วยเหลือเจือจานกัน เห็นใหม่ ญาติพี่น้องเจ็บไข้ได้ป่วยก็ปลอบประโลมกันเท่านั้นเอง แต่ในความเจ็บไข้ได้ป่วยก็เป็นเรื่องของเขา

นี่ก็เหมือนกัน ทุกข์ก็ของเรา ความรู้สึกก็ของเรา ความเป็นไปก็ของเรา เราก็ต้องนี้ สพุเพ ชมมา อนตฺตา อนัตตาตรงนี้ไง นี่จิตอยู่ที่ไหน? สมาริอยู่ที่ไหน? ความรุ่มเย็นเป็นสุขอยู่ที่ไหน? มันอยู่ที่หัวใจเรา สิ่งที่เราทุกข์เราร้อนอยู่นี้มันเป็นแค่โหมไฟไง ไฟในใจมันมีอยู่แล้วนะ แล้วลมพัดโหมเข้าๆ พอลมพัดยิ่งโหมเข้า เราก็ยิ่งทุกข์ใจ เราไปแบกทุกข์คนอื่นมา แล้วมาโหมกิเลสของตัวเองให้มันฟูขึ้นมาไง

แต่ถ้าเรารักษา เราไม่มีไฟ ลมพัดมานี่เย็นสบายนะ เพราะมันไม่มีไฟ ลมพัดขนาดไหนก็โหมไฟนี้ถูก
ติดขึ้นมาไม่ได้ ถ้าใจของเราไม่มีสิ่งขัดแย้งในหัวใจ ใครจะโหมขนาดไหนมันก็เข้ามาไม่ได้

สิ่งนี้ สัพเพ ชมฺมา อนตฺตา คือกิริยาการกระทำ แต่ถ้ามันเป็นถึงที่สุดแล้วนะ ไม่ใช่ สัพเพ ชมฺมา
อนตฺตา ไม่เป็นอนัตตา ธรรมะไม่เป็นอนัตตา ธรรมะเป็นความจริงในหัวใจเรา สุข-ทุกข์กับเรา
ตลอดไป มันเป็นอกุปกรรม มันคงที่ใจ สิ่งที่ยังที่มีอยู่ แต่สิ่งที่ยังที่มันเป็นผล สิ่งที่ยังที่กระทำนี้มัน
เป็นอนัตตา

คูชีวิตเราสิ ตั้งแต่เกิด ตั้งแต่เจริญวัยมา เห็นไหม อนัตตาไหมล่ะ? คิดถึงเด็กสิ คิดถึงตอนเราเป็น
วัยรุ่นสิ คิดถึงตอนเราทำงานสิ นี่มันทุกข์มาตลอดล่ะ เป็นอนัตตา สิ่งนี้มันแปรปรวนมาตลอดเวลาเลย
แต่เราได้ประโยชน์อะไรกับมัน?

ถ้าเรามีสติ เรามีความคิด เห็นไหม เราจะตายอีกรอบหนึ่งแล้วนะ เกิดมานี้จะตายอีกรอบหนึ่ง
แล้วตายแล้วที่ไม่มีนะ เดี่ยวก็รู้ มี-ไม่มี ตายไปรู้แน่นอน เพราะสภาวะความรู้สึกอันนี้มันทำลายไม่ได้
มันเคลื่อนจากร่างกายนี้ไปเดี๋ยวมันก็ไปหาที่อยู่ใหม่ เหมือนบ้านนะ เราสร้างบ้านหลังนี้ หลังนี้พังไป
เราก็สร้างบ้านหลังใหม่ บ้านนี้พังไปก็สร้างหลังใหม่ สร้างอย่างนี้ตลอดไปนะ

แล้วถ้ามันมีบุญกุศล ขณะที่ก้าวเดินอยู่ มันก็ทำให้เราเริ่มเย็นเป็นสุข แต่ถ้ามันถึงที่สุด ธรรมะนี้
ที่ว่าธรรมเจริญๆ ตรงนี้ ธรรมเจริญคือวิธีการที่ชำระกิเลสนี้ แล้วใครจะรู้จริงล่ะ? ต่างคนก็ต่างปฏิบัติ
ไปโดยกิเลส ปฏิบัติโดยความรู้สึกของตัวเอง แล้วก็ว่าไปตามกันนะ เป็นธรรม เป็นธรรม เป็นธรรม กิเลส
มันหลอกไปตลอดเลย

กิเลสนี้มันหลอกไปตลอดเลย ไฟนี้มอดแล้ว พอเจอลมพัดเข้าไปมันก็คุขึ้นมาอีก มันก็บ่นขึ้นมา
อีก แล้วก็ไฟนี้มอดแล้ว นี่เดี๋ยวก็ดับสักทีหนึ่ง เดี่ยวมันก็คุขึ้นมาใหม่ เห็นไหม เพราะกิเลสมันไม่ได้
โดนทำลายไปไง เราปฏิบัติกัน เห็นไหม นี่ปฏิบัติแบบโลกๆ ปฏิบัติแบบโลกคือปฏิบัติแบบพิธีกรรม
ไง มีพิธีการเข้าไป ต้องปฏิบัติ ต้องเป็นอย่างนั้น เดี่ยวจะผิดพลาดอย่างนั้น

ยื่น เคน นั่ง นอนนี่เป็นอิริยาบถ การกระทำนี้ทำให้จิตสงบเข้ามา แล้วถ้าเกิดปัญญารุ่งขึ้นมา กิริยา ยื่น เคน นั่ง นอนนี่มันเป็นกิริยาภายนอกเท่านั้น แต่ถ้าความรู้สึก คือสุข-ทุกข์มันเป็นเรื่องของใจ แล้ว ปัญญาที่เกิดขึ้นนี่มันเป็นเรื่องของใจ ถ้าปัญญาเป็นเรื่องของใจ มันชำระที่ใจ เพราะใจเป็นความทุกข์ สกปรกที่ไหนก็ชำระล้างที่นั่น

มันสกปรกในหัวใจ แต่ไปชำระล้างกันไ้อักริยาท่าทางนี้ ไ้อักริยาท่าทางนี่มันเป็นเรื่องของ ภายนอก มันเป็นกิริยาท่าทาง แต่สุข-ทุกข์มันอยู่ที่หัวใจ มันอยู่ที่ภายใน มันอยู่ที่ตัวพลังงานตัวนั้น แล้ว พลังงานตัวนั้นทำไมไม่เข้าไปดูแลมัน? ทำไมไม่เข้าไปรักษามัน?

เห็นไหม ปฏิบัติเป็นพิธีเฉยๆ แล้วมันก็ได้พิธีมาไง ปฏิบัติเอาไปประกาศกันไง ปฏิบัติเอาแต่ ความชอบกันจากภายนอกไง ปฏิบัติส่งเสริมกิเลสไป ฉันเป็นนักปฏิบัติ ฉันมีคุณค่า ฉันเคยผ่านอบรม มาที่รอบๆๆ เห็นไหม กิเลสทั้งนั้น! กิเลสทั้งนั้นเลย!

แต่ถ้ามันสงบร่มเย็นขึ้นมาในหัวใจนะ เออ.. อันนี้สิถึงสำคัญ ถ้าสงบร่มเย็น

นี่ไง โอปนยิโก เรียกร้องสัตว์ทั้งหลายมาดูธรรม เรียกร้องลูกหลาน พ่อแม่ปู่ย่าตายาย นี่ฉันมี ความสุข ฉันมีความสุข ฉันมีความพอใจ เรียกร้องสัตว์ทั้งหลายมาดูธรรม มาดูความร่มเย็นเป็นสุขใน หัวใจนี้ ไม่ใช่ไปดูความร่มเย็นเป็นสุขที่ไหนเลย ไม่ใช่เลย ย้อนกลับมาที่นี้เห็นไหม

ถ้าย้อนกลับมาที่นี้ ปฏิบัติได้ผลไป การปฏิบัติจะเกิดผล เกิดจากหัวใจ แล้วถ้ามันร่มเย็นเป็นสุข ผู้เทศน์ทำไมโววายขนาดนี้ล่ะ?

ไม่ใช่หรอก มันเป็นกิริยาทั้งนั้นเลย กิริยาทั้งนั้นนะ

น้ำ.. น้ำออกมาแรง น้ำออกมาเบา น้ำควรออกมาร่มเย็นเป็นสุข ฝนตก.. ไม่ใช่ตกแรงเลย ฝนตก ห้ามฟ้าร้อง ห้ามมีเสียงเลย ให้เงียบๆ แล้วก็ฝนตกลงมา มันเป็นไปได้อย่างไร?

ฝนมันจะตกลงมา มันก็ต้องผ่านกระบวนการของมัน มันต้องผ่านกระบวนการฝนถึงตกลงมา
ธรรมจะออกมานี่ ธรรมออกมาได้อย่างไร? กิริยาของธรรมออกมาได้อย่างไร? ความถี่ของธรรม
ออกมาอย่างไร? แล้วจะไม่ให้สื่อกันเลยนะ ต้องเรียบร้อย นี่ประเพณี เห็นไหม

อย่างนั้นก็คือคอมพิวเตอร์ดี กดคอมพิวเตอร์ก็ได้ คอมพิวเตอร์มันก็ออกมาหมดละ แล้ว
คอมพิวเตอร์มันมีชีวิตไหม? คนนี้มีชีวิตนะ มีชีวิต มีความสุข-ความทุกข์นะ แต่ไปกราบวัตถุกัน ไป
กราบคอมพิวเตอร์กัน ไปกราบสิ่งวิทยาศาสตร์ ตื่นเต้นไปกับเขาซะ แต่ลืมหัวใจของตัวเอง ลืมตัวหมด
เลย ออกไปแต่ข้างนอก ไม่ย้อนกลับมาดูตัว

ศาสนาสอนมาที่นี้ไง นี่ศาสนธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ย้อนกลับ
มาที่ใจของสัตว์โลก เพราะการกระทำต่างๆ ในโลกนี้เกิดจากมือของมนุษย์ มือของมนุษย์ถ้าสมองไม่
สั่ง เห็นไหม สมองไม่สั่ง วิทยาศาสตร์ว่าสมองเท่านั้นไง แล้วถ้าสมองสั่ง เวลาคนมันเป็นอัลไซเมอร์
เวลาคนมันเป็นเจ้าชายนิทร่า สมองมันก็มี ทำไมมันทำงานไม่ได้ล่ะ?

จิตมันสั่งสมองอีกชั้นหนึ่ง จิตนี้สั่งสมองอีกทีหนึ่ง สมองนี้เป็นแค่ศูนย์ควบคุมประสาทของ
ร่างกายเท่านั้นแหละ แต่สัญญา สัญชาต ความคิด ความปรุง ความแต่ง มันอยู่ที่ใจ แล้วใจนี้สั่งมาอีกที
หนึ่ง เห็นไหม ใจต่างหากเป็นผู้กระทำ ใจต่างหากเป็นผู้สร้างโลก ใจต่างหากเป็นผู้ดับสูญ และใจ
ต่างหากเป็นผู้ที่มีความสุข เอวัง